

การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

The Administration of Buddhist – Oriented School Providing Phra nakhon
Si Ayutthaya Primary Educational service area office 1

ลำราญ โคตรสมบัติ¹

¹มหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย

ABSTRACT

The Objectives of the research article were to Current Study Factors that Development model The Administration of Buddhist – Oriented School Providing Phra Naknon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1 The samples teachers and administrators of Buddhist – Oriented School for 146 persons all to use Data collection questionnaire Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation. The results showed that The current condition of the Buddhist – Oriented School is developing criteria to rise on all sides. Factors influencing the development. Found in many And teachers and administrators aware of a development model suitable for each area of the Buddhist school.

Keywords: Development; Buddhist – Oriented School; Primary Educational Service Area Office 1

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีวัตถุประสงค์ คือ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน (2) ปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา (3) รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูและผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธ จำนวนประชากร 146 คน โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของโรงเรียนวิถีพุทธมีการพัฒนาตามเกณฑ์สูงขึ้นทุกด้าน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา พบว่าอยู่ในระดับมาก และครูและผู้บริหารตระหนักถึงรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมแต่ละพื้นที่ของโรงเรียนวิถีพุทธ

คำสำคัญ: การพัฒนา; โรงเรียนวิถีพุทธ; พื้นที่การศึกษา เขต 1

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559 และสอดคล้องเชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) ตลอดจนสภาพปัญหาจากการจัดและพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในระยะที่ผ่านมาซึ่งพบว่ายังมีปัญหาที่จำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาทั้งด้านการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชน ด้านคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ยังอยู่ในระดับต่ำ ตลอดจนสภาพการบริหารและจัดการศึกษาที่ยังต้องเพิ่มเติม ในด้านประสิทธิภาพจากกรอบทิศทางนโยบายและสภาพดังกล่าวข้างต้น นำมาสู่การกำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ 5 ประเด็น ที่ครอบคลุมทั้งการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผู้เรียน ครู ศึกษานิเทศก์ บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา การผลิตและพัฒนาคุณภาพกำลังคนรองรับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขัน ของประเทศ การส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนาถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรม การขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษา และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งการพัฒนา ระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา อีกทั้งได้กำหนดกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ การพัฒนาการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559 ไว้อย่างชัดเจน ใน

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559 ฉบับนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้รับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมให้ข้อมูล ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้แทนหน่วยงาน องค์กร ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในและนอก กระทรวงศึกษาธิการ จนทำให้การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559 แล้วเสร็จ และนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการ กระทรวงศึกษาธิการจึงขอขอบคุณหน่วยงาน องค์กร และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านทุกฝ่ายมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากร ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาจึงมีความสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องนี้ที่เป็นปัญหาจึงมีความสนใจที่มุ่งหาคำตอบ 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก ศึกษาสภาพปัจจุบันการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ว่า เป็นอย่างไร ประการที่สองมีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ ที่ประสบผลสำเร็จ และ ประการที่สามควรมีการออกแบบอย่างไรให้เหมาะสมกับการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธไปสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนวิถีพุทธอันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ให้ประพฤติตนเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ เพื่อใช้พัฒนาการดำรงชีวิตให้

เป็นคนดี คนเก่ง สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข และไม่เป็นการทางสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ ที่ประสบผลสำเร็จ
3. เพื่อศึกษาการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธควรมีรูปแบบอย่างไรให้เหมาะสมกับพื้นที่

สมมติฐานการวิจัย

1. การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80
2. ปัจจัยด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบ ภายภาคภูมิ ความสัมพันธ์ การเรียนการสอน บรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาโรงเรียนวิถี

พุทธสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูและผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธ จำนวน 146 คน โดยใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยเกี่ยวข้องเพื่อตอบโจทย์วิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ใช้เป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิดโดยการผ่านการตรวจและปรับปรุงจากผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของเนื้อหา และนำความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขหลังจากนั้นได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและนำมาหาค่าความเชื่อมั่น แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูล โดย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
1. ด้านกายภาพ	3.76	0.75	มาก
2. ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต	3.84	0.74	มาก
3. ด้านการเรียนการสอน	3.84	0.69	มาก
4. ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์	3.87	0.71	มาก
5. ด้านการบริหารการจัดการ	3.78	0.75	มาก
รวม	3.81	0.72	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

โดยภาพรวม โดยเรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากจนถึงค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ ดังนี้ ด้าน บรรยากาศ และปฏิสัมพันธ์ และ ด้านกายภาพ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านกายภาพ

การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธฯ ด้านกายภาพ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
1) สถานศึกษามีแผนพัฒนาด้านกายภาพตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ	3.84	0.76	มาก
2) โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดสร้างศาลาพระพุทธรูป หรือหอพระประจำโรงเรียนที่เห็นได้เด่นชัด เหมาะสมที่จะชวนให้ระลึกถึงพระรัตนตรัยอยู่เสมอ	3.98	0.87	มาก
3) โรงเรียนมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบดูแลรักษาความสะอาดและมีความเป็นปัจจุบัน เหมาะสมเป็นสถานที่เคารพสักการะมีการเปลี่ยนดอกไม้บูชาพระ	3.50	0.76	มาก
4) โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้ภายในห้องเรียน และห้องพิเศษต่างๆ มีมุมสำหรับจัดโต๊ะหมู่บูชาหรือมุมที่จะระลึกถึงพระรัตนตรัยอยู่เสมอ	3.87	0.78	มาก
5) โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้มี ห้องจริยศึกษา หรือห้องพระพุทธรูปศาสนา ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.88	0.85	มาก
โดยภาพรวม	3.76	0.75	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านกายภาพ โดยอันดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ (1) ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดสร้างศาลาพระพุทธรูป หรือหอพระประจำโรงเรียนที่เห็นได้

เด่นชัด เหมาะสมที่จะชวนให้ระลึกถึงพระรัตนตรัยอยู่เสมอ และ ผู้บริหารมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบดูแลรักษาความสะอาดและมีความเป็นปัจจุบัน เหมาะสมเป็นสถานที่เคารพสักการะมีการเปลี่ยนดอกไม้บูชาพระ ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านกิจกรรมพื้นฐานชีวิต

การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ ด้านกิจกรรมพื้นฐานชีวิต	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
1) สถานศึกษามีแผนการพัฒนาด้านกิจกรรม พื้นฐานวิถีชีวิตตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ	3.89	0.82	มาก
2) สถานศึกษามีกิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้า เรียนและหลังเลิกเรียนประจำวัน	3.88	0.87	มาก
3) สถานศึกษามีกิจกรรมรับศีล หรือรับศีลทุกวันใน รูปแบบต่างๆ	3.90	0.68	มาก
4) สถานศึกษามีกิจกรรมสมาธิ ในรูปแบบต่างๆ	3.88	0.58	มาก
5) สถานศึกษาส่งเสริมจัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคน ได้ฝึกทักษะการกิน อยู่ ดู ฟัง ตามแนววิถีพุทธ	3.67	0.76	มาก
โดยภาพรวม	3.84	0.74	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านกิจกรรมพื้นฐาน โดยอันดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ได้แก่ 1 สถานศึกษามีกิจกรรมรับศีล หรือรับศีลทุกวันในรูปแบบต่างๆ และ สถานศึกษาส่งเสริมจัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนได้ฝึกทักษะการกิน อยู่ ดู ฟัง ตามแนววิถีพุทธตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการเรียนการสอน

การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ ด้านการเรียนการสอน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล
1) สถานศึกษามีแผนพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ	3.89	0.82	มาก
2) คณะกรรมการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเข้าใจในการนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาบูรณาการให้ได้ทั้งความรู้คุณธรรม และการฝึกปฏิบัติตามหลักธรรม	3.87	0.75	มาก
3) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการหรือสอดแทรกพุทธธรรมตามหลักไตรสิกขาทุกกลุ่มสาระ และนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้	3.68	0.55	มาก
4) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนของครู ให้นักเรียนสามารถนำหลักธรรมมาใช้ในการวิเคราะห์ และแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน	3.88	0.67	มาก
5) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้รับความรู้ทั้งจากการนิมนต์พระและเชิญวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางพระพุทธศาสนาให้ความรู้ อย่างสม่ำเสมอ	3.90	0.70	มาก
โดยภาพรวม	3.84	0.69	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมและ

สนับสนุนให้นักเรียนได้รับความรู้ทั้งจากการนิมนต์พระและเชิญวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นทางพระพุทธศาสนาให้ความรู้อย่างและนำมาใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์

การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธฯ ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
1) สถานศึกษามีแผนการพัฒนาด้านบรรยากาศ และปฏิสัมพันธ์ตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ	3.98	0.76	มาก
2) ผู้บริหารเป็นต้นแบบที่ดี มีความศรัทธาใน หลักธรรมพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง และ เป็นผู้นำในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการ ทำความดี	3.88	0.69	มาก
3) ผู้บริหารเป็นผู้ใฝ่ศึกษาพัฒนาตนเอง และ ศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่คณะครูและ นักเรียนและชุมชน ได้เป็นอย่างดี	3.87	0.54	มาก
4) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นกัลยาณมิตร ต่อครู คิษย์ และบุคคลทั่วไป	3.87	0.69	มาก
5) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินชีวิต ชาวพุทธ ให้แก่คณะครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน	3.76	0.90	มาก
โดยภาพรวม	3.87	0.71	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า การพัฒนาโรงเรียน วิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ โดยอันดับที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษามีแผนการพัฒนา ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ตามแนวทาง โรงเรียนวิถี และ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการ ดำเนินชีวิตชาวพุทธ ให้แก่คณะครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 จากการได้ศึกษาสภาพ ปัจจุบันโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1พบว่าครูและผู้บริหาร โรงเรียนวิถีพุทธได้สนับสนุนการจัดสร้างศาลา พระพุทธรูปหรือหอพระประจำโรงเรียนที่เห็นชัด เหมาะสมให้ชนระลึกถึงพระรัตนตรัยอยู่เสมอ โดย

ภาพรวม ทั้ง 5 ด้าน มีการพัฒนา ที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับโรงเรียน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จากการได้ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1พบว่าครูและผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธได้ ที่ประสบผลสำเร็จ ได้ จำทำหลักสูตรโดยการนำหลักธรรมในทาง พระพุทธศาสนา มาบูรณาการให้ได้ความรู้ คุณธรรมและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ บรรยากาศ ในการเรียน โดยภาพรวม ทั้ง 5 ด้าน มีอิทธิพลต่อการพัฒนา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 จากการได้ศึกษารูปแบบโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1ที่เหมาะสมพบว่าครูและผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธได้จัดรูปแบบของการเรียน การสอน โดยมี พระภิกษุเข้ามาสอนวิชา พระพุทธศาสนามีหลักสูตรที่กำหนด มีบรรยากาศ การเรียนการสอนที่ผ่อนคลายเป็นธรรมชาติ บาง โรงเรียนอยู่ช่วงปรับปรุง โดยภาพรวม ทั้ง 5 ด้าน โรงเรียนมีการจัดรูปแบบโรงเรียนวิถีพุทธที่ หลากหลาย ตามสภาพบริบทของโรงเรียนนั้นๆ

อภิปรายผลการวิจัย

1.การศึกษาสภาพปัจจุบันโรงเรียนวิถีพุทธใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ครู ผู้บริหารโรงเรียน ในสภาพปัจจุบันของโรงเรียนมี

ความสำคัญในการขับเคลื่อนเกี่ยวกับการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของประเทศ แต่มีสิ่งหนึ่งที่เป็น องค์ประกอบที่สำคัญมากที่สุด คือสำนักพัฒนา นวัตกรรมจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547, หน้า 10) ได้สรุปว่าสถานศึกษาจะจัดอาคาร สถานที่ สภาพแวดล้อม ห้องเรียน แหล่งเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนา ศิล สมาธิ และปัญญา เช่น มีศาลาพระพุทธรูปเด่นเหมาะสมที่ จะชวน ให้ระลึกถึงพระรัตนตรัยอยู่เสมอ มีมุมหรือ ห้องให้ศึกษาพุทธธรรม บริหารจิต เจริญภาวนา เหมาะสม หรือมากพอที่จะบริหารผู้เรียนหรือการ ตกแต่งบริเวณให้เป็นธรรมชาติหรือใกล้ชิด ธรรมชาติชวนให้มีใจสงบและส่งเสริมปัญญา เช่น รมรื่น มีป้ายนิเทศ ป้ายคุณธรรม คู่มือเสียงต่างๆ มิ ให้อีกทีก็ ถ้าเปิดเพลงกระจายเสียงก็พิถีพิถันเลือก เพลงที่ ส่งเสริมสมาธิ ประเทืองปัญญา เป็นต้น โดย สอดคล้องกับการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

2. ศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการ พัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ ที่ประสบผลสำเร็จการ พัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านกิจกรรมพื้นฐานชีวิต ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ โดยภาพรวมมี ค่าเฉลี่ย ซึ่งอยู่ในระดับ มาสรุปได้ว่าถ้าจะจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่วางไว้นั้น จะต้องเน้นทั้งเนื้อหากระบวนการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาที่ค้นพบ จะเห็นได้ว่าครูผู้บริหารโรงเรียน การพัฒนาจัดการโรงเรียนวิถีพุทธมีขั้นตอนสำคัญ เช่น การเตรียมการ เตรียมทั้งบุคลากร ผู้เกี่ยวข้อง แผนงาน ทรัพยากร ที่มุ่งเน้นสร้างศรัทธา และฉันทะในการพัฒนา การดำเนินการจัดสภาพ และองค์ประกอบต่างๆ ที่จัดเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงามหรือปัญญาคุณธรรม ในการพัฒนาผู้เรียน การดำเนินการพัฒนาทั้งผู้เรียนและบุคลากร ตามระบบไตรสิกขาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้สภาพและองค์ประกอบที่จัดไว้ข้างต้น ขึ้นต่อมาก็คือการ ดูแลสนับสนุนใกล้ชิดด้วยท่าทีของความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ที่จะทำให้การพัฒนาผู้เรียนและงานดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อจากนั้น มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วยอิทธิบาท 4

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *สู่เส้นทางโรงเรียนวิถีพุทธ*. [ออนไลน์]. เข้าถึงแหล่งข้อมูลได้จาก: www.moe.go.th . เข้าถึงเมื่อ 28-10-58
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539). *กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ครูสภา.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (สนก.). (2557). *แนวทางดำเนินการ 29 ประการสู่ความเป็นโรงเรียนวิถีพุทธ*. [ออนไลน์]. เข้าถึงแหล่งข้อมูลได้จาก: www.vitheeбудdha.com . เข้าถึงเมื่อ 28-10-58
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2545). *การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

จากผลการวิจัยที่ค้นพบ การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านกิจกรรมพื้นฐาน วิถีชีวิต ด้านการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ และด้านการบริหารจัดการ ผู้วิจัยขอเสนอแนะสำหรับการวิจัย แต่ผู้ปฏิบัติจริงนั้นคือครู ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ เพื่อที่จะเป็นประโยชน์และเอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ควรศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรโรงเรียนวิถีพุทธไปใช้ในทุกโรงเรียน ตั้งแต่อนุบาลจนถึงอุดมศึกษา เป็นต้น